

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

44

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-23-0

2003 11 10

9395458

BRNO 2003

280, -

PŘEHLED VÝZKUMŮ 44

Vydává:	Archeologický ústav AV ČR Brno Královopolská 147, 612 00 Brno E-mail: infor@iabrno.cz
Odpovědný redaktor:	doc. PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc.
Redakce a příprava pro tisk:	Ing. Petr Škrdla, PhD., Mgr. Balázs Komoróczy, PhDr. Lubomír Šebela, CSc., PhDr. Jiří Doležel, Dana Gregorová, Alice Del Maschio
Na titulním listě:	Středověký hrádek Vratěnin, okr. Znojmo. Foto: Miroslav Bálek
Tisk:	Bekros
Náklad:	350 ks

© 2003 by the Authors.

All rights reserved.

AÚ AV ČR Brno, Královopolská 147, 612 00

při jeho západním okraji také byl v r. 1965 rozorán a záchran-
ným výzkumem podchyten depot měděných hřiven (Ondráček
1966). K sídlišti lze předpokládat příslušné únětické pohřebiš-
tě severním až severovýchodním směrem, kde na protějším
břehu svodnice byly v minulosti několikrát narušeny kostrové
hroby (Staňa 1958; Peškař 1972).

Milan Salaš, MZM Brno

Literatura:

- Peškař, I. 1972: Dva hroby únětické kultury z Blučiny (okr.
Brno-venkov), PV 1971, 48-49.
Ondráček, J. 1966: Depot únětických hřiven z Blučiny, PV
1965, 21-22.
Staňa, Č. 1958: Časně únětické hroby v Blučíně, PV 1957,
100-101.

Resumé

Blučina (Bez. Brno-venkov), „Padělky u Boží muky“. Aun-
jetitzer Kultur. Siedlung mit menschlichen Skelettüberresten.
Rettungsgrabung.

BOROTICE (okr. Znojmo)

„U kaštanu“. SMK. Pohřebiště. Sondážní výzkum.

V průběhu leteckého snímkování na jižní Moravě objevil
J. Kovárník v roce 1992 na polích jihozápadně od obce Boro-
tice stopy kruhových objektů. Naleziště se rozkládá asi 300 m
na JZ od okraje obce a 100 m na JVV od boží muky. Od
mohylníku ze starší a střední doby bronzové v poloze Nade
dvorem, který byl zkoumán od roku 1976 do počátku 90. let,
leží nové naleziště přibližně 500 m na západ. Kruhové objekty
se rozkládají severně od asfaltové cesty vedoucí severozápad-
ním směrem od hospodářských objektů (tzv. Donava). Další
objekty leží patrně i jižním směr od asfaltové silnice. Poloha
zkoumaného objektu je na mapě Znojmo 1-7 (1:5000) určena
bodem ležícím 114 mm od Z s.č. a 93 mm od J s.č.

Na přelomu července a srpna roku 2002 zde provedl son-
dážní výzkum S. Stuchlík se studenty Archeologického semi-
náře Slezské univerzity v Opavě. V místě předpokládaného
umístění kruhových objektů byla umístěna 20 m dlouhá
a 50 cm široká sonda orientovaná ve směru S-J. Sondou se
podařilo v hloubce cca 40 cm pod povrchem zachytit část
žlábků, který se barvou i výplní odlišoval od šterkovitého pod-
loží. V prostoru předpokládané polohy kruhového objektu
byla skryta humusovitá vrstva o mocnosti 30-50 cm na oválné
ploše o rozměrech 10 x 11 m. Na odkryté ploše se vyrýsoval
nepravděelný kruhový objekt o delším průměru 10 m. Východ-
ní část žlábků se v terénu s mírnou depresí nepodařilo rozlišit.
Obvod objektu vymezoval žlábek o šířce 60 až 85 cm. Jeho
výplň tvořila humusovitá hlína promíchaná šterkem. Vesměs
svíslé stěny dosahovaly až k rovnému dnu v hloubce cca 12 až
21 cm pod rozhraním humusovité hlíny a podloží, takže celko-
vá hloubka žlábků od povrchu činila cca 50 až 70 cm. Ve
východní části, přibližně v místě východního okraje kruhov-
ého objektu, se narazilo na pozůstatky kostrového hrobu.

Pohřeb, uložený v hloubce 5 až 10 cm pod rozhraním
humusu a šterkovitého podloží, byl zasypán hlínou a menšími
kameny. Pozůstatky značně porušené kostry naznačovaly
původní uložení ve směru JZ (hlava) – SV. Mezi kameny

a kostmi se našly střepey pocházející většinou z jedné nádoby,
kteřou je možno rámcově datovat do střední doby bronzové.
Kromě toho se mezi kostmi našlo několik drobných zlomků
říčních škeblí a drobných ulit.

Stanislav Stuchlík, AÚ AV ČR Brno

Literatura:

- Kovárník, J. 1996: Systematická letecká archeologická pro-
spekce na jižní Moravě v r. 1992, 105-109.

Resumé

Borotice (Bez. Znojmo). „U kaštanu“. Gräberfeld. Mittlere
Bronzezeit. Sondierung.

BOSKOVICE (okr. Blansko)

„Pod Lipníky“ a „Panina louka“. KLPP. Sídliště – výrobní
areál. Povrchový sběr.

Do sbírek Muzea Boskovicka byl Martinem a Jiřím Kejzla-
rovými z Jevíčka předán soubor bronzových předmětů, které
získali při povrchovém sběru na sídlišti v polohách „Pod Lip-
níky“ a „Panina louka“. Devatenáct bronzových předmětů (zlo-
mek sekery, zlomky srpů a slitky bronzů) našli v polní trati
U krbu mezi železniční tratí a silnicí z Boskovic do Kněnic
v září 2002, podle jejich sdělení byly všechny bronzové před-
měty sebrány v ornici na ploše asi 50 m² v prostoru kolem bodu
vymezeném na ZM 1:10 000 list 24-23-01 souřadnicemi
80 mm od Z s. č. a 80 mm od J s. č. na mírném svahu skláně-
jícím se k severu v nadmořské výšce 365 m. Další dva bronzov-
é předměty (zlomek jehlice a slitky bronzů) našli na temeni
nad železniční tratí v prosinci 2002.

1. Zlomek sekery se středovými laloky, laloky dochované
jen částečně, ostří a týl odlomeny, zach. d. 50 mm, š. 33 mm
(obr. 2:1).

2. Zlomek srpů s kuželovitým trnem, hrot odlomen, týl
zahrocen, okraj zesílen 2 oblými plastickými žebry, zach. d.
80 mm, š. čepele 20 mm, v. trnu 8 mm (obr. 2:2).

3. Zlomek čepele srpů, okraj zesílen 2 oblými plastickými
žebry, zach. d. 35 mm, š. čepele 20 mm (obr. 2:3).

4. Zlomek čepele srpů, okraj zesílen oblým plastickým žeb-
rem, povrch poškozen, zach. d. 50 mm, š. čepele 20 mm (obr.
2:4).

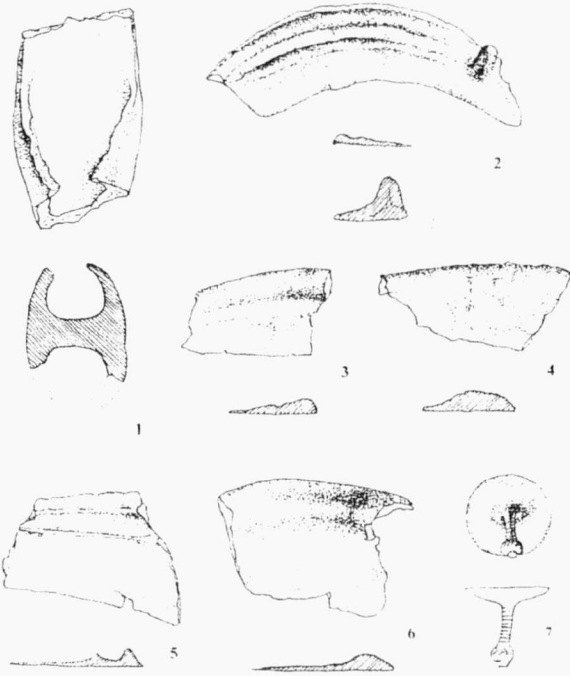
5. Zlomek čepele srpů, okraj zesílen 2 hraněnými plastic-
kými žebry, zach. d. 45 mm, š. čepele 30 mm (obr. 2:5).

6. Zlomek čepele srpů, okraj zesílen oblým plastickým žeb-
rem, ostří poškozeno, zach. d. 50 mm, š. čepele 30 mm (obr.
2:6).

7. Miskovitá hlavice jehlice, krček zdoben vodorovnými
rýhami a kulovitým vývalkem s motivem jedlové větévky,
zach. d. 20 mm, ø hlavice 21 mm, ø jehlice 3 mm (obr. 2:7).

8. Slitky bronzů různé velikosti, 14 ks, celková váha
1900 g.

Sekery se středovými laloky a srpy s kuželovitými trny
nejdou chronologicky průkazné, vyskytují se ve střední, mladší
a pozdní době bronzové, časté jsou např. v horizontech depotů
zlomků Blučina, Drslavice a Přestavky (Br D – Ha A1; Říhov-
ský 1982, 53-54, 55-56; 1989, 16-46, Taf. 1-11; 1992, 147-
177, Taf. 28-39). První výskyt jehlic s miskovitou hlavici spadá
do konce mladší doby bronzové (Ha A1), běžné jsou v pozdní

Obr. 2. Boskovice (okr. Blansko). „Pod Lipníky“ a „Panina louka“. Zlomky bronzových předmětů. Boskovice (Bez. Blansko). „Pod Lipníky“ u. „Panina louka“. Fragmente der Bronzegegenstände.

době bronzové (Ha A2 – Ha B1; Podborský 1970, 131; Říhovský 1979, 209-213, Taf. 63-64; Veliačik 1983, 72). Ke zlomku jehlice lze uvést jako analogii z Moravy jehlice z Tetčie a Uničova (Říhovský 1979, Taf. 64:1764,1766), ze Slovenska exemplář z Diviak nad Nitricou (Veliačik 1983, Taf. XXVII:14).

Sídlíště v polohách „Pod Lipníky“ a „Panina louka“ bylo jedním z důležitých metalurgických center v Boskovické brázdě. Pět depotů bronzových předmětů dokládá existenci kovolitnické dílny pracující ve stupni Ha B2. Ze starších fází osídlení v době bronzové pocházejí ojedinělé nálezy bronzových předmětů – sekera a dýka mohylové kultury a jehlice typu Blučina z přechodného mohylovo-lužického horizontu. Ze zářezu železniční trati je zmiňováno množství zeleně patinovaných škvárů a připálený kelímeček, v keramickém materiálu byly rozpoznány zlomky odlévacího tyglíku s výlevkou a tavicího mísovitého tyglíku (Lipka 1908, 167-172; Meduna 1962; Podborský 1970, 26; Štof 1990, 63-64, 109, 124-125).

Nové nálezy zlomků a slitků roznožují počet bronzových předmětů datovaných do období chronologicky starších než stupeň Ha B2 a jsou dalším dokladem zpracování bronzů na tomto sídlíšti. Jejich koncentrace v polní trati U krbu může představovat pozůstatek orbou rozptýleného sběrně surovinného depotu, který obsahoval rozlámané předměty určené k přetavení a surovinu ve formě slitků. V období zlomkových depotů je metalurgická výroba v Boskovické brázdě doložena např. na sídlíštích ve Skalici, Býkovicích a Bořitově, depoty pocházejí ze Svitávky, Křetína, Borotína, Velké Roudky, Jevíčka, Jaroměřic a Městečka Trnávky (Smrž 1975, 24-29; Salaš 1986; Štof 1990, 109-127; 195, 104).

Lada Šlesingerová, Muzeum Boskovicka

Literatura:

- Lipka, F. 1908: Sídlíště pod „Lipníky“ u Boskovic s kulturou popelnicových polí typu slezského, *Pravěk IV.* 167-174.
- Meduna, J. 1962: Objev depotu bronzových předmětů v Boskovicích (okr. Blansko), *PV 1961.* 60-61.
- Podborský, V. 1970: Mähren in der Spätbronzezeit und an der Schwelle der Eisenzeit. Brno.
- Říhovský, J. 1979: Die Nadeln in Mähren und im Ostalpengebiet, *PBF XIII.5*, München.
- Říhovský, J. 1982: Základy středodunajských popelnicových polí na Moravě, *StAÚ X/1*, Praha.
- Říhovský, J. 1989: Die Sicheln in Mähren, *PBF XVIII.3*, München.
- Říhovský, J. 1992: Die Äxte, Beile, Meissel und Hämmer in Mähren, *PBF IX.17*, Stuttgart.
- Salaš, M. 1986: Hromadný nález bronzové industrie z Borotína, okr. Blansko, *AR XXXVIII.* 139-164.
- Smrž, Z. 1975: Enkláva lužického osídlení v oblasti Boskovské brázdy, *StAÚ III/3*, Praha.
- Štof, A. 1990: Vznik a vývoj lužické kultury v prostoru severozápadní Moravy, nepublikovaná kandidátská disertační práce, Brno.
- Štof, A. 1995: Sídlíště z doby bronzové u Býkovic (okr. Blansko) (Příspěvek k problematice „protolužického horizontu“), *ČMZM LXXX.* 83-108.
- Veliačik, L. 1983: Die Lausitzer Kultur in der Slowakei. Nitra.

Resumé

Boskovice (Bez. Blansko). „Pod Lipníky“ und „Panina louka“. Kultur der Lausitzer Urnenfelder. Siedlung – Werkstattareal. Oberflächensammlung.

ČEJČ (okr. Hodonín)

„Na Kapánsku“. Doba bronzová. Sídlíště. Záchranný výzkum.

Na základě smlouvy uzavřené s a. s. MND o provedení archeologického dohledu na trase stavby „VVTL plynovod DN 600 PN70 PZP Dolní Bojanovice – Mutěnice – Brumovice“ byl v termínu od března do června proveden záchranný výzkum. Celkově bylo prozkoumáno a zdokumentováno 77 objektů.

V předstihu před zahájením výkopových prací byly po obou stranách bezejmenného potoka jižně obce po stažení orníční vrstvy v obnaženém písčitém podloží zachyceny zásypy několika menších jam (objekt č. 7, 8, 10) a na protějším pravém břehu potoka jedné větší, členité jámy (obj. č. 5). Ve výplni menších jam č. 7 a 8 byly nalezeny pouze nečetné keramické zlomky, rámcově zařaditelné do doby bronzové. Větší mělká mísovitá jáma č. 10 obsahovala vedle zlomků zvířecích kostí i početný stěpový materiál patřící pravděpodobně kultuře popelnicových polí. Ve výplni největší jámy (obj. č. 5) byla nalezena vedle zvířecích kostí a četného keramického materiálu i bronzová 14,2 cm dlouhá bronzová jehlice s ozdobnou hlavicí patřící pravděpodobně kultuře popelnicových polí. Po vyhloubení rýhy pro uložení plynového potrubí byly na levém břehu potoka zachyceny další sídlíštní jámy (obj. č. 55-60).

Asi 1 km SZ směrem, asi 250 m JZ od rybníka, v již vyhloubené výkopové rýze byly zachyceny zásypy dvou menších